

TUDOMÁNY.

Magyarország mai állapota.

Buday László: *Magyarország küzdelmes évei*. «A megcsönkített Magyarország» újra dolgozott második kiad. 8-r. 244 l. A szerző kiadása.

A magyar könyvpiacra két évvel ezelőtt méltán keltett fel-tűnést és jutott megérdemelt elterjedésre Buday *Megcsönkített Magyarország* c. könyve, amely fájdalmas veszteségeinket a tudós szakszerű komolyságával, de egyúttal a költői lélek emelkedettségével ismertette s a békeszerződés kiáltó igazságtalanságait a közvádoló zordon szavai-val tárta a történelem ítélőszéke elé. A könyv azóta három vilá-gnyelven: franciául, angolul és németül is megjelent s bizonyára nagy része van abban, hogy Magyarország megcsönkítését s annak következményeit ma már más szemmel nézik külföldön. Ez a könyv volt ellenfeleink ellenérzését nagy mértékben tompította, a közömbös semleges országokban pedig, de még volt ellenségeink között is, sok megértő barátot szerzett országunknak.

A magyar kiadás hamar elfogyván, Buday most újra kiadta művét s teljes joggal adott annak más címet, mert úgyszólván egészen új könyv áll előttünk, tartalomban és formában is új. Az első kiadás elkészültekor Budaynak még nem állottak háború utáni adatok rendelkezésére a megcsönkített Magyarországról. Amiket abban közölt, majdnem kivétel nélkül az egész Nagy-Magyarországra vonatkozó háború előtti adatok voltak, amelyeket igyekezett az ország szétszakított részeinek megfelelőleg részletezni. Ezeket az adatokat legnagyobb részben a mostani kiadásban is közli (az osztrákoknak jutott résznél átalakítva a soproni népszavazás eredményeihez képest), ezeken kívül azonban igen értékes, új adatokkal szolgál most már a megmaradt Magyarországról is. Annál nagyobb értékük van ezeknek az új adatoknak, mert a hivatalos Statisztikai Évkönyv a megcsönkített Magyarországról még mindig nem jelenhetett meg s így Buday adatai, melyeket nagy fáradsággal és szorgalommal gyűjtött össze részint hivatalos, részint magánforrásokból, úttörők és legnagyobb részben ismeretlenek a közönség előtt. Így adatai vannak a népmozgalomról, a terméseredményekről, a szüretéről, a fakitermelés-ről, a széntermelésről és forgalomról (itt igen érdekes az a megállapítása, hogy a békebeli termelést már jobban megközelítettük, mint más államok), a birtokreform eredményeiről, az ipar különböző

ágairól, a külkereskedelmi forgalomról, a hajóforgalomról, a pénzintézetekről stb. Különösen érdekes összeállításokban mutatja be a pénzügyeket, a tőzsde forgalmát, az értékpapírok jegyzéseit, a korona elértéktelenedését s az állami pénzügy alakulását. Itt egészen új fejezetet állított be az árviszonyokról s az indexszámok emelkedéséről. Új fejezetet írt a jóvátétel kérdéséről, amely még mindig Damokleskardjaként lebeg a fejünk felett s amelynek a megcsónkításon kívül nagy része van abban, hogy pénzügyi és gazdasági viszonyaink nem tudnak konszolidálódni. Külön új fejezetet szentel az elszakított magyarságnak, mely bár kevés konkrét adatot közöl, annál fájóbb sebeket érint. Általában véve azonban ez a könyv már inkább az értelemhez, mint a szívhez szól; mint ő maga mondja előszavában: a szavak gyászpompáját le kell vetni a hétköznapokon, a fájdalom ijedt bugását fel kell váltani a dolgozók hétköznapoknak, hogy ha a feltámadás eljön, erőnk legyen a rajtunk fekvő kő elhengerítéséhez.

A «szavak gyászpompáját» azonban, amelyet Buday költői lelke és nagyszerű stílusérzéke szándéka ellenére sem tud teljesen elkerülni, szerencsésen pótolják azok az ügyesen megszerkesztett és szép kivitelű grafikonok, amelyeket az idegennyelvű kiadásokból vett át a mostani második magyar kiadásba s amelyek népszerűségének újabb lökést fognak adni. Már csak ezekért is érdemes a könyvet megszerezni még azoknak is, akik a *Megcsónkított Magyarország*-ot bírják, nem is szólva arról a sok, fentebb csak hézagosan felsorolt rendkívül becses új adatról, amely a második kiadást úgyszólván egészen új könyvvé teszi.

Kovács Alajos.

Egy neveléstani új könyv.

Weszely Ödön: *Eszmé a javítónevelés továbbfejlesztéséhez.* Budapest, Pallas, 1922.

Weszely ezen kriminálpædagógiája tudományos elemzéssel és okfejtéssel bizonyítja a javítónevelés lehetőségét. Megállapítja az öröklés és a környezet szerepét az egyéniség kialakulásában. Szükségesnek tartja a fiatalok orvosi, lélektani és pædagogiai megvizsgálását és e célra egy megfigyelő állomás részletes tervét dolgozza ki. Majd rátér a javítóintézetek kérdésére és a specializálás mellett foglal állást; a nyomorékok, a vakok és siketek, a psychopathiások, a nehezen nevelhetők, a 15 éven felüliek, a normálisak és az iskolai tanulmányokat végzők részére óhajt külön javítóintézetet felállítani. Fejtegeti a családi nevelés szükségét és kellekeit, nagy súlyt fektet az érzelmi motivumok kifejlesztésére. A javítónevelők kiképzésére kurzusokat kíván felállítani és főleg nevelők kiképzését és alkalmazását sürgeti. A vonzó nevelés híve, Foerster követője. A munka-